

Izraelští extremisté posilují

V Izraeli má vzniknout Národní garda podřízená ministru z extremistické koaliční strany Židovská síla

TEL AVIV / PRAHA O zřízení Národní gardy se sice v Izraeli debatuje už od listopadových voleb, nyní se však stává realitou. Vznik nové – a sporné – bezpečnostní složky o víkendu schválila vláda premiéra Benjamina Netanjahua výměnou za politickou podporu nedávného odložení – rovněž krajně kontroverzní – justiční reformy. Národní gardu by totiž měl kontrolovat ministr národní bezpečnosti a šéf koaliční strany Židovská síla Itamar Ben Gvir.

Itamar Ben Gvir, ministr národní bezpečnosti a šéf strany Židovská síla, by mohl Národní gardu zneužít k vlastním politickým cílům, varují analytici FOTO PROFIMEDIA

„Národní garda je Netanjahuovou úlitbou extremistickému ministru národní bezpečnosti Ben Gvirovi za to, že kývl na odklad justiční reformy. Byla by mu podřízena daleko více než existující policejní složky. Odpůrci tak v Národní gardě vidí zatím nejviditelnější symbol upevnění vlastní moci ze strany nejextrémnějšího člena jeho vlády,“ řekl LN Marek Čejka, odborník na Blízký východ z Mendelovy univerzity. „Obávají se, že použije gardu proti nepohodlným Izraelcům třeba v okamžiku, kdy to policie odmítne. Garda samozřejmě bude zaměřena i na pacifikaci Palestinců,“ dodal.

Podle předběžných odhadů by Národní garda mohla mít kolem dvou až tří tisíc členů. „Mám za to, že to budou lidé blízcí právě Ben Gvirovi, stranici nebo lidé blízcí jeho straně Židovská síla, ať už třeba i v řadách policie nebo různí záložáci, osadníci z židovských osad, případně i členové různých neoficiálních osadnických milic a bojůvek,“ popisuje Čejka.

Síla mimo policejní kontrolu

Reálný vznik Národní gardy se přitom očekává v řádu měsíců. „Návrh musí nejprve projít parlamentem – Knesetem. Tam má však vláda většinu, takže pokud se nevzbouří někteří koaliční poslanci, neměl by to být větší problém,“ vysvětlil Čejka.

Samotný Ben Gvir už nyní dle zpravodajského webu al-Džazíra plánuje ustanovit výbor ze zástupců úřadu premiéra, ministerstev obrany, spravedlnosti, financí a izraelské policie i armády, který má na vznik nové bezpečnostní složky dohlížet. Národní garda má podle něj působit vedle policie a armády a vypořádávat se zejména se s občanskými nepokoji v palestinských komunitách. „Bude se zabývat výhradně tímto. Policie je zaneprázdněna tisíci a jednou dalšími věci,“ řekl Ben Gvir podle al-Džazíry.

David Tzur, bývalý velitel izraelské pohraniční policie a policejního okrsku v Tel-Avivu, vznik gardy kritizuje. „Myslím, že potřebujeme posílit stávající policejní síly, ne zřizovat další zvláštní síly. Nemůžeme připustit, že bude existovat jakýkoli druh vymáhání práva, která nebude pod policejním komisařem,“ řekl expolicista al-Džazíře.

Čejka nadto upozorňuje, že podobné složky, hlavně ty, které mají charakter stranických milic, většinou neupevňují bezpečnost státu jako celku, ale posilují konkrétního šéfa nějaké bezpečnostní frakce či právě lídra politické strany. „Někteří izraelští analytici a policisté možná i proto tvrdí, že se podobná ozbrojená složka může stát aktérem puče třeba i proti samotnému Netanjahuovi nebo jinému politikovi,“ zdůraznil.

Podle vyjádření bývalého izraelského policejního komisaře Moše Karadiho pro tamní média Ben Gvir „likviduje izraelskou demokracii“ tím, že vytváří „soukromou milici pro své politické účely“. Čejka k tomu dodává, že „budování paralelních bezpečnostních složek vedle standardních je znakem poukazujícím na autoritativní režimy, případně vnitřně slábnoucí státy“.

Řadě Izraelců se přitom nelíbí ani údajný rozpočet na vznik Národní gardy. Izraelská média uvádějí, že na její vznik vláda vyčlenila asi 276 milionů dolarů (takřka šest miliard korun).

Stoupenec zakázané strany

V zemi tak hrozí další demonstrace. Ty poslední se konaly koncem března, kdy davy lidí protestovaly proti vládou prosazované justiční reformě. Ta by vládní koalici poskytla kontrolu nad jmenováním soudců Nejvyššího soudu a umožnila přehlasovat soudní rozhodnutí prostou parlamentní většinou. Odpůrci nakonec dosáhli jakéhosi polovičního úspěchu v podobě odkladu rozhodnutí o několik týdnů. Ben Gvir, který kvůli tomu hrozil odchodem z vlády, nakonec souhlasil právě poté, co mu premiér slíbil Národní gardu.

Samotný Itamar Ben Gvir je přitom značně kontroverzní postavou izraelské politiky. Patří mimo jiné ke stoupencům Meira Kahaneho, jehož strana Kach vyznávající nadřazenost židovského národa byla v Izraeli roku 1994 zakázána a ocitla se i na americkém seznamu teroristických organizací.

Ben Gvir se coby osadník ze Západního břehu Jordánu, který Izrael obsadil za války v roce 1967, staví proti palestinské státnosti. Se svou manželkou a dětmi žije v židovské osadě v palestinském Hebronu. V parlamentu působí od roku 2021 a před soudy v minulosti jako vystudovaný právník často hájil židovské radikály.

LUBOŠ JIRSA

